

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва**

Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МИСТЕЦЬКІ
ПРОСТОРИ:
ІСТОРИЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Український та європейський мистецькі простори: історія, теорія, практика: Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. О. А. Сташук, Л. В. Крайлюк. – Рівне: РДГУ, 2019. 220 с.

Упорядники:

Сташук О. А., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ;

Крайлюк Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

До збірника увійшли матеріали наукових пошуків у галузі мистецтвознавства, музеєзнавства і культурології, мистецької педагогіки та практики дослідників Києва, Полтави, Жешува (Польща), Нового Сончу (Польща), Харкова, Івано-Франківська, Острога, Запоріжжя, Рівного.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН

1. **Стоколос Надія**, доктор історичних наук, професор кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», **Шеретюк Руслана**, доктор історичних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Набутки садово-паркового мистецтва Волині крізь призму діяльності Вацлава Борейка (перша половина XIX ст.)*.
2. **Ямборко Ольга**, кандидат мистецтвознавства, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – *Образотворчий стиль килимів Олександра Саєнка 1920-х років*.
3. **Істоміна Галина**, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. – *Сучасне професійне і народне мистецтво кераміки в Україні кінця XX – початку XXI століть: глобалізаційні впливи*.
4. **Крайлюк Любов**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Ремінісценції традиційної монументальної пластики в проєктній графіці Ніла Хасевича*.
5. **Саєнко Тетяна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Народний костюм у творчості художників сучасності*.
6. **Маслова Світлана**, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Ф. Гундертвассер. Поєднання художньої творчості з архітектурною практикою*.
7. **Локшук Ірина**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Західне Полісся: тканини майстрів с. Велимче Ратнівського району*.
8. **Перетяцько Іван**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Філософські основи творчості Густава Клімта (на прикладі «Університетських картин»)*.
9. **Підцерковна Ярослава**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Дерев'яні дитячі меблі тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати*.

10. **Чернієнко Віра**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Симпозіум як форма інтеграційних впливів на мистецькі процеси.*
11. **Болкун Наталія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Творчість кременчуцького художника Дмитра Короля в контексті традиційної витинанки.*
12. **Дибач Ірина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Взаємозв'язок людини і природи через призму мистецтва.*
13. **Усенко Олена**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Традиції вишивки на Полтавщині.*
14. **Павлюк Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Мистецькі погляди на проблему еміграції молоді.*
15. **Галушко Яна**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Дивосвіт казкових образів Марії Приймаченко в культурному просторі сучасності.*
16. **Яремчук Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Естетизм як стильова домнанта імпресіонізму.*
17. **Клімова Катерина-Алісія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Графічний портрет у творчості полтавського художника Миколи Підгорного.*
18. **Лаврук Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Тематика бджільництва у філателії пострадянських країн: історичні аспекти.*
19. **Шепілов Олександр**, магістрант кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Місце живописного натюрморту в інтер'єрі.*
20. **Давидюк Надія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Функціональне призначення батику в країнах Стародавнього Сходу.*
21. **Усик Олена**, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Народний одяг у системі цінностей української культури.*

22. **Карповець Віта**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Інтерпретація творчості Ліни Костенко в українському мистецтві.*
23. **Гаврилюк Василина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Філософія буття та її художні інтерпретації у вічзньому декоративно-прикладному мистецтві.*
24. **Філімонова Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Фотомистецтво Рівненщини: персоналії сьогодення.*
25. **Поздняковська Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Двері як один зі стилеутворюючих елементів інтер'єру.*
26. **Молдаванцев Владислав**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні підходи до komponування християнських храмових споруд в Україні.*
27. **Сучкова Катерина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Сюрреалістичне мистецтво Рене Магрітта як джерело творчих інспірацій*

ХОРЕОГРАФІЧНЕ, ТЕАТРАЛЬНЕ ТА МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. **Швидків Галина**, Заслужений працівник культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету. – *Взаємозв'язок педагогічних принципів видатних фундатора львівської вокальної школи Валерія Висотського та видатного педагога Олени Муравйової.*
2. **Маркевич Лариса**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Модернізація української балетної вистави в 60-80 рр. як переінтонування сфери мислення балетмейстерів.*
3. **Кучина Наталія**, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Музичні фестивалі Рівненщини.*
4. **Легка Ілона**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні вимоги до методики викладання сценічного танцю в закладах освіти.*

5. **Самохвалова Алла**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Соціальні танці – радість, що дарує українська народна культура.*
6. **Панасюк Анастасія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Макс Ріхтер та Ніко М'юлі: паралелі творчості.*
7. **Сімакова Світлана**, магістрантка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди – *Історико-культурні умови формування художнього образу в музичному мистецтві доби класицизму.*
8. **Залевська Вікторія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Творчість поета-пісняра Петра Фатенка.*

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

1. **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska), **Anna Steliga**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska). – *Sztuki plastyczne w edukacji – nowe oblicza i wyzwania.*
2. **Сташук Олександр**, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Тональне вирішення академічного рисунку в контексті сучасної мистецької освіти.*
3. **Steliga Anna**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska), **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska). – *Sztuki plastyczne jako forma wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.*
4. **Власюк Олена**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Формування художнього досвіду студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва.*
5. **Ганжа Микола**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Використання навчально-виховних властивостей мистецтва дизайну – виклик сьогодення в освітньому середовищі.*
6. **Чернюшок Ольга**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського

- державного гуманітарного університету – *Розвиток креативного мислення у підготовці майбутніх художників-педагогів.*
7. Глушук Оксана, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Мистецько-освітній потенціал креативних просторів у міському середовищі*
 8. Кулінка Ірина, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Культурно-мистецькі проєкти в культурно-дозвілєвій практиці Рівненського обласного краєзнавчого музею.*
 9. Ковтун Анна, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Педагогічний потенціал квілінгу.*
 10. Рудописов Євген, магістр, вчитель образотворчого мистецтва дитячої школи мистецтв №1 (м. Запоріжжя) – *Особливості вивчення парадного портрета в загальноосвітній школі.*
 11. Єфимець Людмила, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Туристична сфера України як сегмент культурної політики держави: історія та історіографія проблеми*

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

На сучасному етапі розвитку суспільства народний танець, який є невід'ємною складовою загальної культури, набуває самостійного значення та широкої популярності. Педагогічна, творча, репетиційна, постановча, організаційно-управлінська діяльність потребує підготовки високопрофесійних фахівців в даній галузі. Предмет «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю» поряд з іншими дисциплінами спеціалізації «Народна хореографія», складає основу професійної підготовки спеціалістів-хореографів, що обумовлює необхідність цілісного підходу до предмета вивчення, використання різних методик та методичних принципів для реалізації поставлених завдань.

Актуальність статті обумовлена відсутністю єдиної методичної системи, яка б увібрала в себе передові методики видатних хореографів минулого та сучасності. Дана проблема розглядається в роботах провідних дослідників в області викладання танцю – О.Голдрича [2], Г.Гусєва [3], Є.Зайцева [4], А.Телегіна [8], та ін. Ця проблема досить широко розроблена в працях вищевказаних авторів, але разом з тим маловивченими є педагогічні, психологічні та культурологічні аспекти даного питання.

Особливістю предмета «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю» є організація та методичне осмислення найрізноманітніших елементів народних танців, їх використання у формуванні хореографа в процесі навчання. Вказана навчальна дисципліна розкриває широкі можливості для оволодіння технікою виконання та розвитку акторських даних, знайомлячи з особливостями національної пластичної та музичної культури народів світу. Реалізація всіх поставлених завдань з підготовки фахівців народно-сценічного танцю можлива за комплексного підходу до вивчення предмету.

Структура курсу включає в себе ряд розділів, збалансоване поєднання яких сприяє системному та послідовному засвоєнню знань, умінь та навичок майбутніх фахівців:

- теоретичний розділ (лекції) – формує систему знань народно-сценічного танцю;

- практичний розділ – закріплює і систематизує отримані теоретичні знання, дозволяючи застосовувати їх на практиці у виконавській діяльності, оволодіти методикою педагогічної роботи в області народно-сценічного танцю;

- розділ індивідуальних занять включає в себе складання окремих комбінацій екзерсису біля станка й посеред зали, складання уроку народно-сценічного танцю, відповідно навчального курсу, під керівництвом педагога проведення частини уроку і цілого уроку з однокурсниками;

- самостійна робота студента заснована на виконанні завдань зі створення окремих комбінацій біля станка й посеред зали, складання навчальних етюдів у відповідності з навчальним планом і завданнями кожного курсу;

- контрольний розділ – диференційоване і об'єктивне виявлення знань і навичок студентів за результатами їх навчальної та практичної діяльності.

Поняття «методика» – основна категорія будь-якої освітньої системи. Методика вивчає закономірності навчання, які виходять з особливостей досліджуваної науки чи мистецтва, розкриття мети вивчання предмета, його значення для розвитку особистості студента. Існує хибна думка, що методика викладання народно-сценічного танцю є лише прикладною частиною самого танцю. Достатньо, ніби то, добре знати відповідний танець, щоб вміти його викладати. Такий погляд обумовлений змішанням завдань народно-сценічного танцю та методики його викладання [8, 104].

Предметом методики викладання народно-сценічного танцю є процес навчання, педагогічна діяльність викладача з організації та управління навчальною діяльністю студентів. Вивчення основних методичних принципів народно-сценічного танцю закладені у самій специфіці професійного хореографічного мистецтва.

До сучасних проблем методики викладання народно-сценічного танцю можна віднести:

- оновлення змісту предмету «Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю», удосконалення його структури і послідовності вивчення, забезпечення багатоваріантності навчально-методичного комплексу;
- вдосконалення методів, прийомів, засобів навчання та виховання: активізація пізнавальної діяльності студентів, розвиток навичок самостійного набування знань;
- розроблення нових методів і прийомів застосування наочності при використанні відеозаписів та комп'ютерних технологій;
- впровадження та поширення оригінальних авторських методик вивчення народно-сценічного танцю.

Під методами вивчення народно-сценічного танцю розуміють способи застосування танцювальних рухів народно-сценічного танцю та навчальних танцювальних етюдів. Умовно їх можна поділити на специфічні (характерні для процесу хореографічної освіти), та загально-педагогічні (характерні для виховної та освітянської діяльності в різних сферах).

Підкорюючись закономірностям загальної педагогіки, танцювальна педагогіка спирається на дидактичні принципи: виховного навчання, науковості та доступності навчального матеріалу, наочності при вивченні нового матеріалу, міцності знань, умінь і навичок, активної творчої діяльності студентів, їх самостійності [7, 307-308].

Принцип науковості у вивченні народно-сценічного танцю базується на традиційних методах педагогіки та використанні в роботі сучасних методик, новітньої літератури з фаху, прогресивних тенденцій в практиці. Необхідним є включення до змісту навчання спеціальної термінології та засвоєння студентами наукових понять та термінів; використання програм та учбових посібників, рекомендованих закладами науки та освіти.

Принцип доступності тісно пов'язаний з принципами розвиваючого навчання та систематичності і логічної послідовності (наступності).

Доступність ґрунтується на рівні попередньої освіти студентів, урахуванні їх індивідуальних здібностей. Важливим аспектом є правила викладу матеріалу – від легкого до важкого, від відомого до невідомого, від конкретного до абстрактного. Ці правила забезпечують, з одного боку, доступність і зрозумілість завдань, з іншого – розвиток здібностей і пізнавальних можливостей студентів. Вирішальну роль в даному процесі відіграє особистість викладача, який на основі аналізу здібностей кожного студента сприяє реалізації принципу розвиваючого навчання. За принципом доступності в практичній педагогіці на кожній стадії навчання засвоюється матеріал, посилюючи студентам певного рівня навчання.

Велике значення у вивченні народно-сценічного танцю має принцип зв'язку теорії та практики. Принцип базується таким чином: практика випереджає теоретичні узагальнення; теоретичні знання відпрацьовуються на практичних заняттях; результат практики залишається в набутих навичках та знаннях і свідомо практична діяльність сприяє духовному росту особистості. Теоретичне навчання полягає у формуванні понять, законів, ідей, правил, а практичне засвоєння знань становить зміст самостійної моторної, сенсорної, розумової діяльності. Тому, теоретичні узагальнення часто є підсумком набутих практичних навичок, що сприяє ґрунтовному оволодінню предметом.

Принцип єдності конкретного та абстрактного полягає в тому, що всі поняття необхідно засвоювати шляхом розгляду їх походження. Між поняттями слід виявляти наступний взаємозв'язок: конкретні знання часто виведені з абстрактних понять, абстрактне часто випереджає часткове, і навпаки – з великої кількості часткових знань приходять до абстрактного узагальнення.

Принцип наочності ґрунтується на наочно-практичній діяльності. Зразком цього принципу є практичний показ викладача й відтворення цих навичок студентами.

Крім загальноприйнятих принципів у танцювальній педагогіці існують суб'єктивно-індивідуальні принципи. Вони характеризуються особистими поглядами викладача на засоби практичного здійснення поставлених завдань, його баченням предмета, що дає найбільш ефективний результат у навчанні. У методах навчання

виділяють методики індивідуальні та групові, вони є загально визнаними, можуть асимілюватися, трансформуватися і видозмінюватися [8, 54-58]. Результативність дослідження педагогічних методів може лягти в основу власної системи методів навчання, підтверджених грамотністю викладача, гуманністю відносин, вдосконаленням професіоналізму, єднання теорії та практики, де власний почерк педагога має велике значення для виховання техніки та професійної культури студента-хореографа.

Досвід балетмейстерської педагогічної роботи дозволяє удосконалювати методики викладання і знаходити індивідуальні педагогічні рішення, за допомогою яких буде рости професійна майстерність і поліпшуватися техніка виконання народно-сценічного танцю. Тому, зв'язок методики з теорією і практикою є необхідним процесом у розвитку хореографічної освіти. Дотримання головних принципів народно-сценічного танцю – доступності та доцільності у виборі основних елементів танців різних народів світу; пізнання і розуміння зв'язку народного танцю з музикою, піснею, літературою, образотворчим мистецтвом; творчого сприйняття народних танців і сучасних танцювальних композицій; вивчення основ народно-сценічного танцю, які передбачають розвиток у студентів пластики тіла, координації рухів, музикальності, виразності – сприяє гармонійному і фізичному розвитку особистості.

Отже, у методиці викладання народно-сценічного танцю не можна обмежуватись жодним з методів як універсальним. Тільки оптимальне поєднання різних методів може забезпечити успішну реалізацію комплексу завдань у процесі вивченні народно-сценічного танцю. Дослідження педагогічних методів, підтверджених знаннями науки, історичним аспектом, практикою, вказують на необхідність доповнення існуючих методик новаторськими ідеями, новітніми технологіями з метою вдосконалення професійної культури студента – майбутнього фахівця з народно-сценічного танцю.

Список використаних джерел:

1. Галузинський В., Євнун М. Педагогіка: теорія та історія. Навчальний посібник. Київ: Вища школа, 1995.

2. Голдрич О. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: СПОЛОМ, 2006. 160с.

3. Гусев Г. Методика препода. Народно-сценического танца. Упражнения возле станка: учебное пособие для студентов хореограф. фак. вузов культуры и искусств. Москва: ВЛАДОС, 2005. 207с.

4. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю. Вінниця: Нова книга, 2007. 416 с.

5. Колногузенко Б. Види мистецтва хореографії. Метод. посібник для підготовки бакалаврів та спеціалістів за фахом «Хореографія». Харків: ХДАК, 2009. 140с.

6. Коменский Я. Великая дидактика. Избранные педагогические сочинения. Москва. 1982.

7. Лозова В., Троцко Г. Теоретичні основи виховання і навчання. Навчальний посібник. ХДПУ ім. Г. Сковороди. Харків: ОВС, 2002.

8. Телегин А. Народно-сценический танец и методика его преподавания. Учебное пособие для ст. высш.уч.завед. культуры и искусств. Самара. 2005. 229с.

**Самохвалова Алла,
старший викладач кафедри
хореографії Рівненського
державного гуманітарного
університету**

УКРАЇНСЬКІ СОЦІАЛЬНІ ТАНЦІ – РАДІСТЬ, ЩО ДАРУЄ НАМ РІДНА КУЛЬТУРА

Соціальні танці – це хореографія, яку можна виконувати де завгодно, з ким завгодно і на різних локаціях. Висловлюючись іншими словами – масові, загальнодоступні, побутові, вони існують для того, щоб люди могли знайомитися, спілкуватися, отримувати радість та задоволення від музично-танцювальної атмосфери [3]. Відмінною особливістю соціальних танців є те, що в них немає суворої, раз і назавжди завченої послідовності рухів. Від виконавців очікується і всіляко вітається імпровізація. Їхній танець – це вираження почуттів і грайливого настрою.

Соціальні танці — одна з основних категорій у класифікації танців або танцювальних стилів за їх метою, яка характеризується первинною